

**Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Факультет економіки, управління та інженерії**

Кафедра фінансів

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему:

«МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА»

Виконав

студент IV курсу

групи ФК-41

освітнього ступеню «Бакалавр»

напряму підготовки 6.030508

«Фінанси і кредит»

_____ Онисько Дмитро Юрійович

Науковий керівник

ст. викладач

_____ Михальчинець Галина Томівна

Робота допускається до захисту:

Зав. кафедри фінансів

д.е.н., професор

_____ Черничко Т.В.

ЗМІСТ	
ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	6
1.1. Теоретичні основи управління фінансовою безпекою.....	6
1.2. Принципи та функції механізму управління фінансовою безпекою підприємства	10
1.3. Сучасна організація механізму управління фінансовою безпекою	16
РОЗДІЛ ІІ. НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ	20
2.1 Аналіз фінансового стану підприємства як інструмент управління фінансовою безпекою (на прикладі ТОВ «КМЗ»).....	20
2.2. Методичні підходи до оцінки фінансової безпеки підприємств за сучасних умов господарювання	28
2.3. Оцінка ризиків як складова управління фінансовою безпекою підприємства.....	40
РОЗДІЛ ІІІ. РОЗРОБКА МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ	47
3.1. Розробка науково-методичного інструментарію для оцінки фінансової безпеки підприємства	47
3.2. Формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства	58
3.3. Побудова механізму управління фінансовою безпекою підприємств	62
ВИСНОВКИ.....	66
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	69
ДОДАТКИ.....	77

ВСТУП

В умовах нестабільної економічної ситуації в країні, зменшення конкурентоспроможності, фінансової стійкості та рентабельності підприємств, зростає роль забезпечення фінансової безпеки для кожного вітчизняного підприємства.

Це питання є складним з огляду на можливість виникнення несприятливих ситуацій на декількох рівнях (макро-, мезо-, та мікрорівні) як окремо, так і комплексно. При цьому, особливістю управління фінансовою безпекою є те, що ухвалення управлінських рішень часто здійснюють в умовах зниження загального рівня керованості підприємством.

Сучасні особливості функціонування підприємств в умовах складної економічної та політичної ситуації в державі зумовлюють зростання ролі фінансової безпеки для кожного вітчизняного підприємства.

Теоретичні основи механізму управління фінансовою безпекою підприємства розглядалися у працях таких науковців як В. В. Орлова [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], К. С. Горячева [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], М. М. Єрмошенко [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], І. П. Мойсеєнко, О. М. Марченко [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**] В. В. Шликов [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], І. О. Бланк [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**], Х. О. Турхан [**Ошибка! Источник ссылки не найден.**] та ін.

Відаючи належне значному науковому доробку авторів, варто зазначити, що, не зважаючи на численність досліджень в галузі розробки механізму управління фінансовою безпекою, серед науковців не існує єдиної точки зору щодо його сутності та складових, що ускладнює комплексне розуміння послідовності етапів забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Метою дипломної роботи є обґрунтування теоретичних засад, методичних підходів та практичних рекомендацій щодо формування та реалізації механізму управління фінансовою безпекою підприємства.

Для досягнення поставленої мети необхідно було вирішити наступні завдання:

- встановити сутнісне наповнення та основні характеристики поняття «фінансова безпека підприємства»;
- визначити функціональну структуру системи фінансової безпеки підприємства;
- дослідити взаємозв'язок категорій «ризик – загроза – небезпека», а також виявити та систематизувати основні ризики, загрози та небезпеки, що мають вплив на стан фінансової безпеки підприємства;
- запропонувати концепцію управління фінансовою безпекою підприємства;
- визначити порядок формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства;
- дослідити модель механізму управління фінансовою безпекою підприємства та визначити взаємозв'язок його складових;
- дослідити послідовність та змістовне наповнення етапів управління фінансовою безпекою промислових підприємств.

Об'єктом дослідження є процеси управління фінансовою безпекою підприємств, зокрема ТОВ «КМЗ».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні та практичні аспекти формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства.

Методи дослідження. Методичну основу дослідження становлять наукові праці вітчизняних і зарубіжних вчених-економістів, присвячені проблемам управління фінансовою безпекою підприємств.

У дипломній роботі використані сучасні загальнонаукові та спеціальні методи дослідження, зокрема: системного аналізу та синтезу – для з'ясування сутності понять «економічна безпека підприємства», «фінансова безпека підприємства», «небезпека», «загроза», «ризик», «механізм управління фінансовою безпекою підприємства»; експертних оцінок – для формування системи показників для оцінки фінансової безпеки підприємства; методи систематизації та порівняння – для упорядкування та узагальнення понятійного апарату фінансової безпеки підприємства, підходів до її оцінки та аналізу діяльності підприємств; графічні методи – для побудови рисунків і таблиць, з

метою візуалізації результатів дослідження; економіко-статистичні методи – для виявлення тенденцій фінансового стану та стану фінансової безпеки підприємств; системного підходу – для розробки можливих варіантів управлінських рішень і стратегій управління фінансовою безпекою підприємств; методи логічного узагальнення – для теоретичного узагальнення і висновків за результатами проведеного дослідження.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові акти Верховної Ради України, Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, офіційні дані Державної служби статистики України, наукові праці вітчизняних та зарубіжних науковців, матеріали науково-практичних конференцій, матеріали, розміщені у мережі Інтернет, матеріали первинного обліку та статистичної звітності ТОВ «КМЗ».

ВИСНОВКИ

Основним завданням у підвищенні рівня організації діяльності підприємства є створення дієвого механізму управління фінансовою безпекою, який забезпечує його фінансову стійкість, рентабельність та стабільність. Розроблена нами структурна схема механізму управління фінансовою безпекою за допомогою економічних методів, інструментів, принципів, завдань, важелів направлена на прийняття обґрунтованих управлінських рішень щодо підтримання високого рівня безпеки підприємства, що дасть змогу підприємству забезпечити зростання його ринкової вартості. Запропонований механізм передбачає, окрім побудови системи управління фінансовою безпекою, визначення рівня фінансових ризиків та загроз підприємству, що посилює його значення та роль у забезпеченні ефективної діяльності підприємства

У дипломній роботі здійснено теоретичне узагальнення та запропоновано авторський підхід до вирішення наукового завдання, яке полягає у розробці механізму управління фінансовою безпекою машинобудівних підприємств. Отримані у ході дослідження результати дають змогу зробити наступні висновки:

Встановлено, що невизначеність та неоднозначність у трактуванні основних понять, які використовуються для дослідження фінансової безпеки підприємства, негативно позначається на системності дослідження та об'єктивності оцінки. Результатом розгляду теоретичних аспектів управління фінансовою безпекою підприємства стало уточнення понять «економічна безпека підприємства», «фінансова безпека підприємства» та «механізм управління фінансовою безпекою підприємства».

Для забезпечення чіткості розуміння, у роботі розширено перелік характеристик фінансової безпеки підприємства, які існують у фаховій економічній літературі, та запропоновано характеризувати фінансову безпеку підприємства також як систему, спрямовану на ефективне управління фінансовими ризиками підприємства.

Проаналізовано фінансовий стан ТОВ «КМЗ»и на основі оцінки їх фінансової стійкості, ліквідності, платоспроможності, ділової активності та рентабельності, що дає можливість певною мірою оцінити стан фінансової безпеки підприємства.

На основі аналізу економічної літератури, присвяченої питанням фінансової безпеки, виділено три основні групи методів оцінки та аналізу стану фінансової безпеки підприємств: методи інтегральної оцінки фінансової безпеки; методи оцінки фінансової безпеки на основі аналізу можливості банкрутства; індикаторні методи оцінки фінансової безпеки, що дасть змогу полегшити їх аналіз та встановити доцільність застосування даних методів для аналізу рівня фінансової безпеки підприємства.

Доведено, що в умовах жорсткої конкуренції, політичної та економічної нестабільності одним із найважливіших завдань забезпечення фінансової безпеки підприємства є виявлення, оцінка та аналіз ризиків, що можуть виникнути в процесі діяльності суб'єкта господарювання, а також визначення найбільш ефективних методів зниження ризиків.

В результаті аналізу фахової економічної літератури з питань оцінки ризиків, визначено основні методи, за якими можна визначити ступінь агрегованого фінансового ризику: статистичний, розрахунково-аналітичний та метод експертних оцінок.

Для здійснення ґрунтовного аналізу та прийняття ефективних управлінських рішень, у роботі уточнено перелік функціональних складових фінансової безпеки підприємства. В ході дослідження структуровано фінансову безпеку за видами фінансових відносин, що відбуваються на підприємстві, та запропоновано виділяти грошову, кредитну, інвестиційну, бюджетну, фондову та страхову складові.

Досліджено сутність та обґрунтовано взаємозв'язок понять «ризик – загроза – небезпека».

У роботі систематизовано основні ризики, загрози та небезпеки, які притаманні функціональним складовим фінансової безпеки підприємства, що дозволяє швидко та якісно їх ідентифікувати, визначити рівень впливу на

фінансову діяльність підприємства та вчасно вжити заходів для мінімізації негативних впливів на фінансову безпеку підприємства.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>